

Изпълнителна агенция Железопътна администрация

ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА към финансовия отчет за 2025 г.

1. Счетоводна политика

Счетоводната политика на Изпълнителна агенция Железопътна администрация/ИА ЖА/ е изградена на основата на действащото счетоводно и бюджетно законодателство - Закон за счетоводството, Закон за публичните финанси, Закона за държавния бюджет за 2025 г., законите за данъчното облагане, нормативните актове по здравното и социално осигуряване и счетоводната политика на Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията. При разработването на счетоводната политика са спазени изискванията поставени с указанията на Министерство на финансите ДДС № 20/2004 г. в контекста на новата структура от сметки на СБО, доколкото не противоречат на ДДС № 14/2013 г., ДДС №03/31.03.2016 г., ДДС 05/2016 г.

Отчитането на операциите и балансовите позиции става на начислена основа. Отчетността е организирана в три отчетни области: „Бюджет“, „Сметки за средства от Европейския съюз“ и „Други сметки и дейности“. В област „Други сметки и дейности“ са включени средства представляващи гаранции по договори за обществени поръчки.

Отчетните области се разглеждат независимо една от друга, въпреки че идентифицираните по тях активи, пасиви, приходи и разходи са в рамките на съответното юридическо лице. Схемата на счетоводната информация на начислена основа, следва схемата и логиката залегнали в отчетите за касовото изпълнение на бюджета и Сметките за средства от Европейския съюз.

По отношение на възстановените разходи се прилага схемата на намаление на разходите, като се кредитира разходната счетоводна сметка, в която първоначално е бил отчетен разхода срещу дебитиране на банковата или разчетна сметка.

Счетоводната политика е разработена при спазването на следните принципи:

- действащо предприятие;
- последователност на представянето и сравнителна информация;
- предпазливост;
- начисляване;
- независимост на отделните отчетни периоди и стойностна връзка между начален и краен баланс;
- същественост;
- компенсирание;
- предимство на съдържанието пред формата;
- балансово признаване на дълготрайните материални активи, отчитани досега задбалансово. Запазва се досегашния подход на изписване на разход на тези активи при тяхното придобиване в отчетни групи „Бюджет“ и „СЕС“, като те вече се записват в отчетна група „ДЕС“. Изключение правят земите прилежащи към сгради и съоръжения, които се отчитат в съответните стопански области;
- стойностен праг на същественост на дълготрайните материални активи – 1 000 лева без ДДС;
- оценката на материалните запаси при тяхното потребление е по метода на конкретно определена цена;
- признаването на приходите е извършвано съгласно изискванията на т.18 от ДДС № 20/14.12.2004 г.;
- разходите се отчитат по икономически елементи и по подпараграфи;
- Класифицирането на вземанията, като трудносъбираеми и несъбираеми се извършва съгласно периодите разписани в счетоводната политика.

2. Състояние и изменение на активи, пасиви, приходи, разходи и задбалансови позиции

2.1 Сметките за капитали

Дебитния и кредитния оборот на сметки 1101 и 1201 се дължи на приключване на оборотите на сметки от група 6 и 7.

2.2 Сметките за дълготрайни материални и нематериални активи

През годината не са придобивани дълготрайни материални и нематериални активи.

Кредитните обороти по сметките от група 20 и група 21, представляват отписване на ДА в резултат на брак и извършена преоценка.

2.3 Сметки за материални запаси

Салдата по сметките от група 30, отразяват наличностите по сметките отчитащи горива.

2.4 Сметки за разчетите – вземания и задължения

- Салдото по сметка 4010 – “Задължения към доставчици от страната” в размер на 18 273.62 лв. представлява:

ЕКСПРЕС ЛИФТ СЕРВИЗ ООД	165.60
АСОФТ -Чавдар Ненчев ЕООД	7040.98
Български пощи ЕАД	69.13
СКИМПРОТ ООД	8 490.00
А1 България ЕАД	1 002.79
ЕКО България ЕАД	2 105.12

- Салдото по сметка 4230 – “Провизии за бъдещи плащания към персонала” в размер на 108 064,34 лв. представлява начислени суми за неизползвани отпуски на персонала към 31.12.2025 г. и полагащите се към тях социално-осигурителни плащания.

- Салдото по сметка 4897 – “Задължения към други кредитори - местни лица” в размер на 200.00 лв. представлява преведена в повече сума от ТБД Товарни превози ЕАД.

- Салдото по сметка 4898 – „Задължения към други кредитори - чуждестранни лица“ в размер на 2 600.00 лв. представлява преведена в повече сума от чуждестранно юридическо лице.

- Салдото по сметка 4971 – „Коректив по задължения към местни лица“ – начислени са разходи за 2025 г. , които са платими през 2026 на стойност 3 000.00 лв.

2.5 Сметки за разходи и приходи

Разходите по икономически елементи са използвани за финансово и материално-техническо осигуряване на агенцията - материали за дейността, разходи за външни услуги, електро и топлоенергия, вода, ГСМ, телекомуникационни и телеграфопощенски услуги, и други външни услуги.

Приблизително 99 % от приходите са от такси във връзка с Тарифа № 5 за таксите, които се събират в системата на Министерството на транспорта.

1.6 Задбалансови позиции

Задбалансовата отчетност отразява поетите ангажименти по сключени договори, възникналите ангажименти за разходи и активите в употреба изписани на разход. Изменението на задбалансовите активи и пасиви през годината се дължи на съотношението на възникнали и реализирани ангажименти, както по договори така и за разходи. По дебита на с-ка 9909 са отнесени придобити активи под прага на същественост за ДА.

2. Изпълнение на показатели по бюджета

Утвърден бюджет за 2025 г. – 2 018 300 лв.

Уточнен план – 2 099 300 лв.

ПРИХОДИ – 129 122 лв.

Заложеният план на приходите е 80 000 лв. Към 31.12.2025 г. се отчита изпълнение в размер на 49 122 лв. или 161 %.

РАЗХОДИ – 2 094 780 лв.

Към 31.12.2025 г. се отчита изпълнение на заложения план на разходите в размер на 99%. Усвоените средства са използвани за финансово и материално-техническо осигуряване на агенцията. Като цяло ИА ЖА се стреми да поддържа високо ниво на компетентност в своята дейност като регулаторен орган в железопътния транспорт. За изпълнение на поставените пред Агенцията цели и задачи за бюджетната 2025 година са утвърдени разходи в размер на 2 099 300 лв.

Агенцията в качеството си на второстепенен разпоредител с бюджетни кредити полага максимални усилия за спазване на финансовата и бюджетна дисциплина. Поемането на задължения и ангажименти по договори е съобразено с утвърдения бюджет за 2025 г. Своевременно се заплащат възникналите задължения към доставчици, като се не се допуска натрупване на просрочени вземания и задължения. Ежемесечните плащания в СЕБРА са съобразени със месечните заявки за лимит и актуализирани разпределения на бюджета.

3. Амортизационна политика

Амортизационната политика на ИА ЖА е неразделна част от счетоводната политика. Начисляването на амортизации от бюджетните организации се основава като цяло на общо приложимата национална и международна практика в тази отчетна сфера, използват се (с известна модификация) принципи, основни положения, методи и дефиниции, залегнали в националния счетоводен стандарт *СС 4 Отчитане на амортизацията* (СС 4).

Полезният срок на годност за наличните активи се определя на основата на остатъчния срок, определен на база на експертна оценка и при съобразяване със сроковете определени за новите активи и съответните разпоредби на указание ДДС № 05/2016 г.

Сроковете на годност на амортизируемите активи се определят в съответствие с насоките на т.3 от СС 4.

Срокът на годност и остатъчната стойност на амортизируемите активи се определят по класове активи от назначена от изпълнителния директор работна група.

За всички класове нови активи извън специфичните се прилагат сроковете на годност, амортизационните норми и остатъчните стойности, определени от първостепенния разпоредител.

При безсрочно предоставени на бюджетната организация от държавата/общините за управление амортизируеми активи и тези активи са заведени по баланса на БО-получател, амортизациите се начисляват, като срокът на годност за тези активи и капитализираните разходи за основен ремонт и реконструкция се определят по общия ред.

Капитализирани разходи за основен ремонт и реконструкция по задбалансово отчитани от бюджетната организация наети/предоставени ѝ за ползване за определен срок амортизируеми активи (9110/9981; с/ка 2091) се амортизират за по-краткия от двата срока:

- очакваният икономически полезен живот на капитализираните разходи;
- остатъчният срок на наема/ползването на актива.

Не се начисляват амортизации в стопанска област „Сметки за средства от Европейския съюз“.

Класифициране на активите като ДМА и НДА, амортизируеми и неамортизируеми

Възприетият подход за класифициране на активите на **амортизируеми и неамортизируеми (СС 4 Отчитане на амортизации и т. 23 от ДДС № 05 от 2016 г.)** е както следва:

Амортизируеми – дълготраен материален или нематериален актив, който: се очаква да бъде използван през повече от един отчетен период; има ограничен срок на годност; се държи от предприятието за целите на производството или доставката на стоки и услуги, за отдаване под наем на други лица или за административни цели.

Неамортизируеми – съгласно т. 23 от ДДС № 05 от 30.09.2016 г.

- земи, гори и трайни насаждения;
- активи с историческа и художествена стойност (включително музейни експонати);
- книги в библиотеките;
- активи в процес на придобиване;
- придобити и временно съхранявани от бюджетната организация нефинансови дълготрайни активи, които подлежат на разпределение/предоставя-не/прехвърляне на други бюджетни организации, включително в рамките на първостепенната система;
- приети от бюджетната организация за временно съхранение, управление и продажба (или друга реализация) на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата нефинансови дълготрайни активи, включително придобити от държавата такива активи на нейни длъжници в производството по несъстоятелност;
- нефинансови дълготрайни активи, които са в процес на реализация (включително и при ликвидация на съответните дейности и обособени звена);
- трайно неупотребявани в дейността на бюджетната организация нефинансови дълготрайни активи (за срок от над една година) – при условие, че са изрично идентифицирани и обосновани. В случай, че активите започнат да се използват отново като нефинансови дълготрайни активи, за тях продължава (започва) да се начислява амортизация;
- амортизируеми активи, които след реконструкция, преустройство и/или ремонт или в резултат на други събития са трансформирани в активи по буква „б“;
- активи, за които с указание на МФ изрично е определено да не се амортизират, а да се прилага само обезценка (това положение не изключва възможността за съответните активи да се прилага модел на последваща преоценка, доколкото изрично не е определено друго с указания на МФ);
- напълно амортизираните (до остатъчна стойност) активи, доколкото балансовата стойност не е увеличена чрез преоценка на актива или не е ревизирана в

посока намаление оценката на бюджетната организация за остатъчната стойност на актива;

- други нефинансови активи, определени със стандартите и/или указанията по чл. 164, ал. 1 и 3 от ЗПФ.

Стартиране и прекратяване на начисляването на амортизации

Начисляването на амортизацията започва от месеца, следващ месеца, в който амортизируемият актив е придобит или въведен в употреба.

Начисляването на амортизацията се преустановява от месеца, следващ месеца, в който амортизируемият актив е изведен от употреба, независимо от причините за това.

В съответствие с възприетия подход на **месечно** разпределение на годишната амортизационна квота стартирането (подновяването) и прекратяването на начисляването на амортизациите да започва от началото на месеца, следващ месеца, в който е възникнало основанието за стартиране (подновяване) или прекратяване на начисляването на амортизациите.

За всички амортизируеми активи, придобити/въведени в употреба през м. декември на текущата финансова година в системата на първостепенния разпоредител се възприема подхода на начисляване на амортизацията на такива активи, считано от месец януари на следващата финансова година.

Амортизируемите активи, придобивани чрез СЕС, се считат за придобити/въведени в употреба в месеца на прехвърляне от СЕС и трайното им завеждане в БЮДЖЕТ или ДСД.

Метод на амортизация

Съгласно т. 42-45 от ДДС № 05 от 2016 г. за избор на конкретен метод на амортизация за даден актив се следват насоките на т. 5.1-5.4 от СС 4.

Бюджетните организации към министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията прилагат **линейния метод** при начисляване на амортизации на активите.

Счетоводното отразяване на амортизациите е в съответствие с т.7 буква „Б“ на раздел III от счетоводната политика.

Гл. секретар: